

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII.

Ч. 231. Джерзі Ситі, Н. Дж., четвер, 3-го жовтня 1940.

No. 231. Jersey City, N. J., Thursday, October 3, 1940.

VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИВ НА ГРАНИЦІ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свободи“: BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1016, 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВИЛКОГО ПОЇЗД ОБКИДАЛИ КАМІННЯМИ

КАЛАМАЗУ (Мішіген). — Як тільки поїзд, яким републиканський президентський кандидат Вендел Вилкі обїздить різні міста виголошуючи промови, опустив місто Гренд Репідс, невідомі справники обкидали цей поїзд камінням. Один камінь влучив у вікно реставраційного вагону й поранив одного журналіста та його жінку. Зновуж попереднього дня в місті Понтіак хтось із високого будинку кинув три ящики на автомобіль в якому їхав Вилкі зі своєю жінкою і влучив у бік авта, обхляпавши суконку пані Вилкової.

Відповідаючи губернаторові Ліменові на його закиди, мовляв, Гітлер, Мусоліні і Японія тішилися, колиб в Америці в виборах програвав президент Рузвельт, Вилкі сказав, що це „фальшивий, зловбий і підіривний“ спосіб політичної боротьби. Вилкі нагадував свої попередні промови, в яких він виразно висказався за помір Англії і проти держав осі. В той спосіб він хотів підкреслити перед заграничною, що коли ходить про заграничну політику Америки, то американці є вповні зєдинені, казав Вилкі. Однак тепер демократи самі розбивають цю єдність заграничної політики, представляючи републиканську партію як ту, що прямує до „замирення“. Те, що сказав Лімен, було сказане вже трохи скорше Геріом Веласом, який з боку Демократичної Партії кандидувє на заступника президента, говорив Вилкі.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ТАВРУЄ ХУЛІГАНІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт гостро нагавував тих хуліганів, які обкидали в Дітроїт, Понтіак і Гренд Репідс Вилкого різними предметами. Рузвельт також сказав, що та жінка, яка кидала з вікна готелю різні предмети на Вилкого і при тім тяжко поранила одну дівчину, повинна відразу страстити державну посаду. Поліція ствердила, що вона вже від довшого часу займає посаду в федеральній бюрі „Ріконстрекшен Файненс Корпорейшен“. В подібний спосіб нагавував тих хуліганів голова національного комітету Демократичної Партії, Флін, назвавши їх „недобрими демократами“.

ЗДУШЕННЯ РЕВОЛЬТИ В МЕКСИКО.

МЕКСИКО СІТІ. — Федеральні війська напали на 200 прихильників генерала Альмазана, що на рівні з вибраним недавно президентом Камачо претендує до мексиканського президентства та розігнали їх, а декого застрілили. Ці прихильники Альмазана зібрався у містечку Монтерей, в приграничній стейті Нуево Леон, і хотіли наперед зробити повстання у тім містечку та вивести його федеральним властям з рук. Опісля вони хотіли поширити своє повстання. Але федеральні власті це вчас викрили. Вони застрілили провідника цих повстанців, генерала Зарсозу, та одного рядовика. Сімох схопили, а решта втекла.

ДЕБАТА НАД ЗАГРАНИЧНОЮ ПОЛІТИКОЮ В СЕНАТІ.

ВАШИНГТОН. — В сенаті відбулась дебата над американською заграничною політикою. В часі дебати виголосив промову сенатор Пепер, та сказав, що своїми договорами держави осі і Японія хочуть залякати Злучені Держави Америки й змусити її сидіти тихо. Але замість залякуватись, Америка повинна далі помагати Англії і то так, щоб це держави осі заболіло. Інші сенатори висказували думку, що не треба відтручувати від себе Японії та заганяти її в обійми держав осі. Подібна дебата відбулась у палаті представників.

АМЕРИКА НЕ ЗАДОВОЛЕНА З МАРТІНІКУ.

ВАШИНГТОН. — Офіційні вашингтонські кола говорять, що Америка не задоволена з цього, що французький уряд у Віші задумує скріпляти військові бази на своїх островах, положені недалеко берегів Центральної Америки. Бо уряд у Віші не може вести цілком незалежної заграничної політики, а під натиском німців все улягає останнім. В тій справі мав довшу розмову французький амбасадор у Вашингтоні з президентом Рузвельтом. На пресовій конференції Рузвельт лиш заперечив, начеб він мав дати широко-сердечну згоду амбасадорові на скріплення військових баз на Мартініку. В дальші подорожби президент не запускався.

ПРИВІТ ПОЛУДНЕВО АМЕРИКАНСЬКИМ КРАЯМ.

ВАШИНГТОН. — До Америки прибули в гості представники збройних сил полуднево американських країв. Їх запросив сюди шеф штабу американської армії, ген. Маршалл і він обїздив їх по різних військових пунктах Америки. Ці представники відідали президента Рузвельта і той їм сказав, що всі краї полудневої і північної Америки повинні об'єднатись на засаді: всі за одного, один за всіх.

СЕНЗАЦІЙНІ ВІДКРИТТЯ САБОТАЖУ КОМІТЕТОМ ДАЕСА

Вже кілька днів конгресовий комітет дослідів неамериканських активностей під головуванням Даеса переводить допити і списує зізнання різних свідків у справі саботажів по фабриках та по корабельних доках. Дуже цікаві зізнання поробив хемік та секретар локальної юнї робітників „Сон Шипбилдінг енд Драйдак Ко.“ в Честер, Па., Валтер Епелбі. Він сказав, що впродовж чотирьох місяців в названім доку було щонайменше три випадки безсумнівних саботажів. Раз один робітник, що вколосив до дроту, вистаючого з грубого електричного каблї, відкрив, що в тім каблї електричні проводи були так поплутані, що були опісля цілком певно викликали на кораблі споєння електричного току, а хто зна чи не вогонь. Бо цих каблїв уживають на кораблях. На всякий випадок тяжко булоб знайти в котрім саме місци є недомагання каблї і треба булоб наново розбирати всі коштовні електричні інсталяції. Іншим разом, говорив Епелбі, хтось протав бритвою рури, крізь які мали проходити гази. Крізь протяті діри опісля газ мїг виповнити кімнати на кораблі і затруїти людей, а також спричинити страшний вибух. Іншим разом хтось накидав шматок до складного інструменту, яким втискають до моторів олії. Це все не могли бути припадки, тільки виразне і навмисне шкодження. Крім того в останніх часах три рази займався вогонь в доках, але цього годї було ствердити, чи хто навмисне його підложив. Епелбі далі говорив, що заряд доків відразу подвоїв чуйність, почав робити відтиски пальців всіх своїх робітників та слідкувати за діяльністю комуністів, які серед робітників творили активні гурти.

Перед Епелбі зізнавав також теперішній головний лідер американсько-німецького Бунду, Кунце. Він заперечував, що його група займається підіривними діяльностями та що старається служити чужим інтересам. Вона служить лиш інтересам американських німців, яким, говорив Кунце, тепер відмовляють рівних прав та їх переслідують. На допити комітету, де саме їх переслідують, Кунце давав загальникові відповіді.

НІМЕЧЧИНА ГОТОВА ДО ЗИМОВОЇ КАМПАНІЇ, КАЖУТЬ У БЕРЛІНІ

Не буде цього року німецької інвазії в Англії. Таке виходить виразно з того, що пише німецька преса, а навіть і з німецьких військових комунікатів. Тепер ще заходить питання, чи та преса правду пише і чи їде тут про напад на Англію, чи може про те, щоб закрити якийсь інший німецький план. Та коли їде про сам напад, то ледви, чи є хто з німців, що вірив би, що він може тепер вдатись.

НІБИ МІНЯЮТЬ ТАКТИКУ

Німецька війська супроти Англії має тепер полягати в тому, щоб постійними, щоденними бомбардуваннями ослабити цілковито нерви британців, а далі, щоб знищити економічну силу Англії. Тому німецька преса заповідає, що цього року голодуватиме Англія, а не Німеччина, та що війну вирішить „Генерал Голод“, себто та зброя, якою, як кажуть німці, британці хотіли поконати Німеччину. Злову про ту останню кажеться, що живня випали в нїй добре, та що вона має достаточну кількість поживи, потрібної до ведення війни в наступному році. Це має бути в противенстві до Англії, що ніби не має такої поживи й її не дістане, бо німецькі субмарини і літаки будуть Англію блокувати і кораблів з поживою до неї не допустять. Німецька преса вчисляє ще й про те, що німці будуть нищити в Англії. Отже головню фабрики, склади тозарів і пристані. Властиві військові об'єкти будуть тепер на другому місці.

ВТРАТИ ПО ОБИДВОХ БОКАХ

Повітряні атаки Англії на Німеччину, а Німеччини на Англію продовжуються. Боротьба їде далі, як день так ніч. Офіційний звіт подає, що в вересні було в Лондоні 5,000 осіб вбитих, а 8,000 ранених. Є це побільшення нещасливих випадків у порівнянні з серпнем, коли було 1,075 вбитих і 1,261 ранених. Німці не подають своїх втрат, але навіть з приблизних обчислень пізнати, що вони великі.

ЗВІЛЬНИЛИ НАЦИСТА

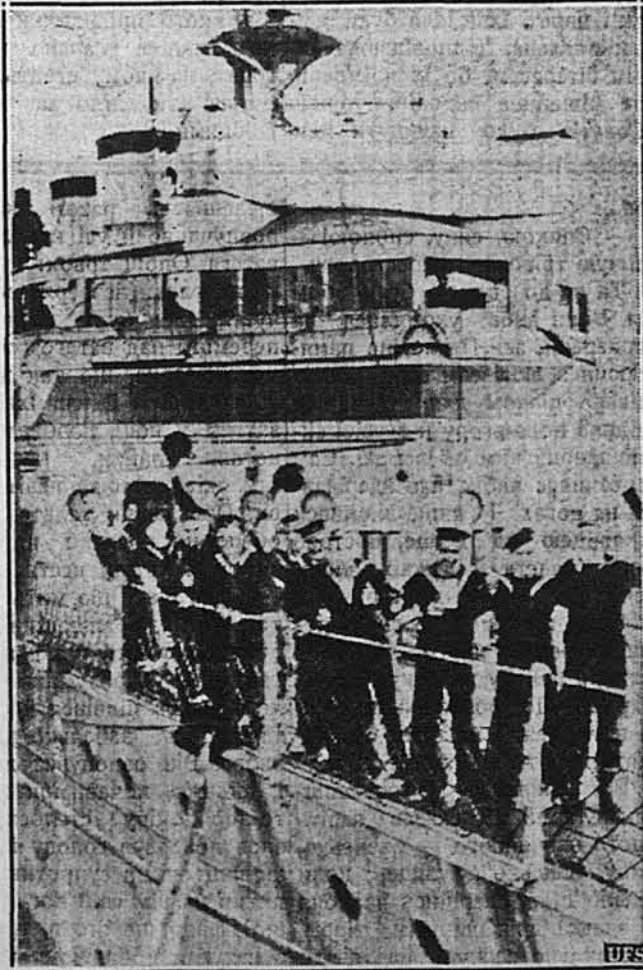
БУДАПЕШТ. — Ференч Салаші, провідник мадярських нацистів, що сидів в тюрмі, зіставши звільненням, знову обняв своє давнє становище. Тепер працює над тим, щоб створити в Мадярщині на націоналістичний лад „одну партію“.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ

БУКАРЕШТ. — Злучені Держави заложили гострий протест проти арештування Г. Фрімена, американця, що був в Румунії репрезентантом інтересів Стендарт Ойл Ко. Румунська влада казала арештувати Фрімена разом з 5 британцями ніби за те, що вони мали допускатись „саботажних актів“ в осередку румунських нафтових теренів. З таким самим протестом виступила теж і Англія.

ПІДВОДНІ ЛОДКИ ЗНОВУ ДУЖЕ АКТИВНІ

Німецькі субмарини проявляють більшу активність. Бритійський звіт виказує, що в тижні, що кінчиться 22. вересня, Англія втратила кораблів на 159,288 тон поємності. Бритійці кажуть, що це є надзвичайно висока втрата.

КОРАБЛІ ДЛЯ БРИТАНІЇ. — Радіом переслана світлина британських моряків, стоячих на покладі одного з тих 50 американських кораблів, що їх Злучені Держави віддали Англії. Це перший з тих кораблів, котрий перевезли через океан англійські моряки без помічі американських.

НІМЦІ ВЗИВАЮТЬ АМЕРИКУ І СОВЕТИ, ЩОБ РІШАЛИСЬ, З КИМ ЇМ ПО ДОРОЗІ

БЕРЛІН. — Німецька преса прибрала супроти Злучених Держав „воєвничий тон“. Це замітне тому, що цензура не дозволила їй до сього часу писати в гострім тоні про американські справи. Виходило, що Німеччина ніби не хоче надто дражнити Америку. Та тепер, як виходить, дано пресі більшу свободу в тому напрямі. І тому вона відзивається в „рішучім“ тоні, ззиваючи Злучені Держави і СССР точно, ясно й скоро висказатись щодо їхнього становища про „новий порядок“ в Європі, чи в світі. Той новий порядок має мати за підставу те, що було вирішене потрійним союзом Німеччини, Італії й Японії, який поділив світ на такі „сфери впливів“: американську, російську, європейсько-африканську та Східної Азії. Німецька преса виходить з założення, що Англія війну вже програла, а якщо Америка захоче далі її ратувати, то на тім найбільше потерпить.

Щодо Советів — то вони їдуть з „осою“.

Далі та преса підкреслює, що вже з відгуків советської преси виразно виходить, що Совети рішені їти разом з Німеччиною й Італією, та що їх становище „не є по стороні демократичних плітократій“.

СОВЕТИ ПІДУТЬ З АНГЛІЄЮ І АМЕРИКОЮ, КАЖУТЬ У ТУРЕЧЧИНІ.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — Американський кореспондент Гедіє далі стоїть за те, що в Туреччині переконані, що військовий, економічний і політичний союз Німеччини, Італії й Японії є звернений проти СССР. Він каже, що коли брати під увагу те, що пише турецька преса, то не улягає ніякому сумнівови, що Совети перекинулись на Сторону Великої Британії й Злучених Держав, а є проти Німеччини, Італії й Японії. Далі він стверджує, що турецько-советські відносини щораз стають кращими, чого досі не було, бо німці постійно страшили Совети нападом з боку Туреччини. Преса пише, що від Німеччини не можна надїятись ніякої „благородности“, коли зважити те, що сталось з Чехословаччиною і Польщею.

Підуть на Україну.

Далі турецька преса пише, що як тільки Гітлер „впорається“ з Англією, то зараз зачне наступ на Совети, щоб забрати Україну і дістатись до Чорного моря. Знову Японія нападе на Сибір і забере частини, багаті в мінерали. Тоді в руках Японії опиняться Західний Сибір, Монголія і Китай. Німеччина забрала Україну, Кавказ і посунула аж під Урал.

Совети і Америка та Англія.

Далі та преса зазначає, що Совети можуть жити в повній згоді з Америкою і Англією, бо їхнім ворогом є в першу чергу Німеччина, а далі Японія. І тому і три держави повинні тепер поставити один спільний фронт проти Німеччини, Японії й Італії.

„Німецька мапа“ з Україною.

В турецьких часописах, пише Гедіє, нагадується ще й те, що нацистська „мапа Великої Німеччини“ обїймає Київ і Чорне море.

ЦІЛА ПОЛЬЩА ДО НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН. — „Дейлі Гералд“ пише, що незабаром виступить Гітлер в німецькій парламенті з дуже важною заявою в справі Польщі. Проголосить її цілковите злиття з Німеччиною. Часопис подає, що Німеччина хотіла дійти до нового порозуміння з Советами щодо поділу бувших польських земель. Вимагала прилучення до себе Галичини, бо там є нафтові терени, та тому, що через те малаб безпосередній зв'язок з Румунією і Великою Україною. Та Росія мала на те не згодитись. Також не вдалось Німеччині переговори з кількома польськими політиками, зокрема з князем Янушом Радзивидом, в справі створення польського уряду для Польщі, що мала складатись з двох округів: краківського й варшавського. Це має бути ніби причиною того, що Гітлер рішився злучити польські землі з Німеччиною в одну цілість.

ПРОСИТИ БОГА, ЩОБ ЗМИЛОСЕРДИВСЯ.

РИМ. — Тільки один Бог й історія осудять остаточно справедливо тих, що спричинили теперішній світовий конфлікт. А тепер не залишається нічим ніщо інше, а тільки молити Бога, щоб змилосердився і припинив кровопролиття. Таке виходить з слів Папи.

ЕСПАНИЯ НЕ ПІДЕ ДО ВІЙНИ.

РИМ. — Той самий Гайда, що знає всі тайни політики „осі“ й заповідав тому кілька днів, що Еспанія цілком певно возьме активну участь у війні, тепер визнає, що вона до війни не піде, але „духом“ є цілком певно по стороні Німеччини й Італії. Знову в дипломатичних колах кажеться, що Еспанія призначено інше завдання: має викликати проти Англії бунт арабів в Африці й Азії.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
видачею числа, в котрім оголошується хоча б одна строка.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. "Свободи": ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016.
4-0807.
3 Канада належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТИЖДЕНЬ ПРЕСИ

У вівторок почався в Злучених Державах так званий тиждень преси, котрий завели американські газети в цій цілі, щоб заснувати населенні Америки вагу й потребу свободи преси в демократичній країні. „Святкувати“ його будуть у 6,000 містах Злучених Держав, а „святкувати“ будуть не здержанням праці але направленням праці на спеціальне завдання тижня преси. Газети будуть писати спеціальні статті. Деякі влаштували в себе відповідні вистави, на відвідини котрих запрошують своїх читачів. Будуть говорити про пресу на радіо. Деякі великі організації, як Кивоні, прилучилися до святкування. Один день присвячується хлопцям, що розносять газети, очевидно з ціллю показати читачам на службу, яку сповняє ця група молоді.

Президент Рузвельт привітав цей тиждень преси відповідним письмом, у котрім каже він між іншим: „Я сподіваюся, що святкування Краєвого Тижня Преси положить відповідний натиск на потребу удержання свободної преси в демократії. Свобода совісті, виховання, слова й зборів належать до демократії, але вони всі пропали би, якби знищено свободи преси.“

„Я маю мало страху, щоб свободу преси в цьому краю обмежено іззовні. Вона стоїть перед небезпечкою зіспусту ізсередини. Якщо наша преса проявляє пристрасть до правди й справедливості супроти всіх, то вона вимине цей духовий параліч й занепад, що є смертельними ворогами наших вільних установ. Я певний, що внаслідок цього свята наші газети піднесуться наново до зрозуміння своїх великих відповідальностей.“

У подібний спосіб привітав тиждень преси Вендел Вилкі, републиканський кандидат. „Нема нічого, так сущого для заховання вільної американської демократії, як заховання вільної американської преси... Злучені Держави це в нинішньому світі одинокий великий край, що має абсолютну свободну пресу... Та з цього виходить, що свободна преса Америки має нині велику історичну відповідальність.“

Ці слова провідників двох великих американських партій мусять найти симпатичний відгук серед так званої чужинської преси, а передовсім серед преси тих іммігрантських груп, котра наслідком відомих історичних подій нині являється одиноким свободним періодичним висловом цілого народу. Спеціальне становище між цими останніми займає преса української імміграції в Америці, котра нині являється одинокою свободною пресою для всего українського сорок-мільйонного народу. Уже цей факт, словами Вилкія, накладає на неї спеціальну відповідальність, на неї, на її редакторів, менеджерів і читачів а передовсім обов'язок удержання цього свободного голосу надалі. Колиб ця преса мала тепер підупасти, то тим самим ослаб би вільний голос українського народу. Лишень тут люди українського роду можуть сказати друкованим словом те, що вони справді думають і що вони справді відчують, а не те, що їм може й українською мовою дозволяють або приказують сказати, ті, що мають владу.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ
ТОМ I.
(48)

Зате татари гамірно виявляли свою нетерпелість і зацікавленість: вони розмахували руками, щось голосно лопотали, притоптували своїми мешками й реготалися на всякий удалий поворот свого дугого старшого. Видно було, що їх не турбують жадні сумніви щодо закінчення борні. Тільки тих троє, що спробували на собі Павлової сили, мовчали понуро й не спускали очей з борців.

Сонечко піднялося ще вище, але ніхто цього не помічав.

Не помічали й нічого круг себе не бачили й не чули і татари із Павлом. Несила одного й другого якимсь сильним рухом поклясти нарешті край змаганню почала дратувати обох. Очі в татари наблили хижим огнем, твар його аж посіріла з нату-

ІТИ СВОЇМ ШЛЯХОМ

Знати, або знайти свій шлях і по ньому ступати, а не йти чужими стежками. Це те, чого не треба забувати українцям, що думають про визволення й незалежність України та хочуть дістати не тільки того, щоб український нарід дістав в Україні владу в свої руки, але, щоб те її задержав, себто, щоб Україна не тільки стала вільною, але щоб і такою остала.

З того боку можна багато чого навчитись з історії тих народів, що тепер опинились під чужою владою, зокрема можна цього навчитись з історії Польщі. Правда, що „історичні граници“ добивали, а вкінці й добила Польщу. Але тільки до певної міри. Бо не так земля заважала тепер на неволі Польщі, а її душа, її ідея, чи владство браку ясності, а з нею і того ясного шляху, по якому ідея ступає. Самим насильством ще ніхто ніякої держави не вдержав. Насильством ще ніхто нікого не обєднав. Це може статися на короткий час, але ніколи на довшу мету. Таке відчували й країни уми серед поляків. Тому писали, що „Польща потребує великої ідеї“. На ту тему появлялося повно статей по газетах і розвідок по журналах. Але що з того всього вийшло? Отже вийшло таке, що 150 літ неволі відбилося погано саме і на польський умі.

І тому саме поляки пішли шукати нової „ідеї“ до сусідів. Одні в сусідів на Заході, а другі — в сусідів на Сході. І так поділились. Тому саме були в Польщі владство два напрямки. І обидва чужі.

Якби не дивитись на те, що тоді діялось в Німеччині чи в ССР, але треба признати, що те, що там було, чи є, оперте на чимсь „рідним“. Добре воно, чи зле, це вже інша річ. Але так є, що нації влязлись будувати національну соціалістичну Німеччину на т. зв. „народницькі засади“, себто на зеднання усіх німців в одній державі під одним „флагом“. „Третій Райх“ взявся збити 80-мільйонний блок з німців в Європі, порозкидувавши по різних державах. Знову основною ідеєю Росії не була „народницька ідея“, а тільки „імперіальна“. Совети виставили тільки такі гасла, що були відмінні від царських, але остали заборонили й агресивними в тій самій мірі як і царат. Іхня ідея була наднаціональна, відповідаючи їхнім інтересам, бо їхня імперія це мішанина народів. Мрією Советів було гадати ціле

Історія нового упадку Польщі вказує наглядно, що нарід може піднятися до справжніх висот тільки тоді, коли іде шляхом, знайденим самим і пристосованим до його потреб і вдачі. Можна й треба від інших вчитись, але жити треба власним розумом. Очевидно, що ті завваги не вичерпують порушеної теми, ні того, що спричинило польську катастрофу. Але ми хотіли тільки згадати про ту небезпечку, якої зазнає той нарід, якого провідники не вміють гадати реально на той ґрунт, на якому стоять, а беруться йти сліпо за чужими взірцями.

— Спокою, сину, спокою! — почув тривожну пересторогу.

Та не до спокою було обом їм. Вони знов ухилилися за попереки, але Павло, не памятаючи з люті сам себе, несподівано цілком для татарина, підняв його вгору й з усієї сили вдвирив ним об землю. Сам поточився набік, але здержався на ногах і лише вхопився правцею за серце, постояв мить, зчаста й важко дихаючи, далі, ледве пересовуючи ногами, підійшов до свого коня, сперся на нього ліктем і схилив голову на руку. На татариною, що, розкинувши руки й ноги, лежав на траві без пам'яті, навіть не гадуючи.

Всі стояли хвилю остовпівши. Старий не сказав навіть свого звичайного — „лепсько“, сину, лепсько“, лише, коли Павло став, спершися на коня, й злегка дріжачи всім тілом, він пильно глянув на нього зпід насуплених брів і промовив спочутливо, по батьківському:

— Відпочинь, сину, відпочинь... Натуга не мала впоратися з отаким діволом... Татари, опритомнівши з о-

ВІСТІ ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ

Лемківщина про дарунки з Америки.

„Краківські Вісті“ з 2. вересня б. р. повідомляють, що в останньому часі надійшли з Америки „сердечні дари для бідних лемків-українців у товщах (солонина і спорошковане молоко) та в одягах“. Український Допомоговий Комітет розділив одержані дари на найбільшій громаді новосандецького й новоторзького повітів (Шляхтова, Явірку, Біло й Черно-Вода). Лемки з вдячністю згадують „благодійну Америку“, а зокрема своїх рідних братів-лемків, що ратують їх у тяжкій хвилині.

Проф. Огієнко головою Церковної Ради.

Провід над Головною Церковною Радою при Українському Центральним Комітеті в Кракові переняв проф. д-р Іван Огієнко, відомий заслужений діяч на освітньому і церковному полі.

Освітні справи.

З днем 1. вересня відкрито вписи до української державної 8-ми класової гімназії в Холмі. Наука мала розпочатися в ній 9. вересня. При гімназії відкрито теж дві бурси для замісцевих молоді: одна для хлопців, а друга — для дівчат. Розпочато вступні іспити і до 8-ми класової української державної гімназії в Ярославі (теж для хлопців і дівчат). При Ярославській гімназії розпочався вже другий абітурієнтський курс, поділений на два відділи — гуманістичний (українська мова, укр. історія, математика, латина) і математично-природничий (українська мова, укр. історія, математика, природознавство та фізика). Тримісячні матуральні курси відкрито теж при українській державній гімназії в Холмі. Курсанти можуть користуватися бурсами гімназії. В Сяноці розпочато вписи до одностороннього торговельного ліцею.

Український Комітет в Варшаві влаштує шестимісячний курс для помічників гігієністів (підкувальників хорих). Курс розпочнеться 15-го вересня. У склад викладачів входять визначні фахові сили, що дає запоруку високого наукового рівня цього курсу. У програму курсу входять: анатомія, гігієна, фізіологія, бактеріологія, засади опіки над хорими, щеплення, перша поміч в нагліх випадках, хвороби суспільні й пошесні, засади плекання немовлят та нагляд за дітьми, хвороби внутрішні й нервові, положення опіка над вагітною та поро-

ділля), дитячі хвороби, на-прямні суспільної праці гігієністок, засади шпитальної праці. Укінчення курсу дає право на працю в шпиталях. Підкувальники мають бути спрямовані в першу чергу до лічниці Холмщини й Підляшшя. Для прийняття на курс необхідні найменше шість класів гімназії старого типу, або 4 класи нового типу (чи іншої середньої школи). Курс цей, за бажанням зацікавлених, може бути пізніше поширений на вівторарічний і стати поважним осередком фахового медичного виховання нашої жіночої молоді. Наука на курсі безплатна. Для заміщення Комітет уділить помешкання при Українському Домі. Для найбільш бідних може бути призначено частинне утримування й стипендії.

При Українському Центральному Комітеті в Кракові незабаром почнеться курс писання на машині та stenografii. Курс цей розрахований на два місяці, і на нього приймають кандидаток, що мають найменше шість класів середньої школи стар. типу.

З днем 1. жовтня розпочинаються виклади на Українському Вільному Університеті в Празі, що складається з двох факультетів: філософічного та Факультету Прав і Суспільних Наук. Філософічний факультет має деякі катедри з природописного відділу. Звичайним слухачам університету може бути тільки той, хто має гімназійне свідоцтво зрілості з відповідним іспитом з латинської мови. Усі інші можуть бути вписані на університет, як надзвичайні слухачі. Проф. О. Шулць, що був головою університетського Українського Комітету в Парижі, дістав дозвіл переїхати до Праги для відбуття свого курсу модерної історії при Українському Університеті. Разом з ним має переїхати до Праги й другий член Українського Комітету в Парижі — Микола Ковальський.

За поширення фахової освіти.

Сьогодні дуже багато говориться на різних зборах і сходинах про розбудову рідної торгівлі і промислу, про опанування міст... Хтож це має зробити? Чежде до цього треба багато освічених і фахово підготованих молодих людей. А в нас, на жаль серед інтелігентної молоді знайдеться дуже мало добрих фахівців... Тимчасом наше село і наше не своє місто жде на господарсько-суспільну перебудову. Місто потребує добрих купців, ремісників, інженерів,

лікарів, урядовців і т. д., а село — добрих господарів. Тут власне нам допоможе введення обов'язкової професійної освіти, від якої ніхто не сміє відхилитись.

Таке читаємо в „Краківських Вістях“. У зв'язку з тим, читаємо далі, для міста введено трьохрічний обов'язковий професійний вишкіл, а для села двоохрічний. У місті кожний мусить бути кваліфікованим ремісником, купцем, або робітником, на селі кваліфікованим господарем. Ми, українці мусимо поважніше застановитись над перевихованням молоді. Мусимо собі освідомити, що наша майбутність і закріплення стану посідання залежатиме в великій мірі від виховання сучасної молоді, а перш за все селянської, бо ця має започаткувати на селі цілком відмінне життя від життя своїх батьків і дітів та доповнити дуже рідкі наші ряди по містах і містечках. Професійні школи для нашої молоді перераховані в таких містах: Сянік, Коросно, Кричице, Нім. Перемишль, Ярослав, Тарногород, Белз, Грубешів, Ошквіт, Холм, Володава і Біла Підляська...

УОТ.

Українці дістали статут нового „Українського Освітнього Товариства“ (УОТ), яке заступить діяльність всіх до теперішніх культурно-освітніх товариств, а саме „Провісти“, „Рідної Хати“, „Рідної Школи“ і т. д., які припинюють свою діяльність. Ведення праці буде відбудуватись під кермою суцільного найвищого українського проводу, в формі теперішніх Українських Комітетів, від Центрального у Кракові до Повітових на провінції. Це значить: культурно-освітня праця органічно зв'язується з цілістю соціального й національного життя українського народу та з кожною його коміркою... („Кр. Вісті“ з 4. вересня).

Школи в Криниці.

Для молоді новосандецької округи будуть відкриті три такі доповняльні школи у Криниці: 1. Однорічна господарсько-господарська школа для хлопців і дівчат, які покінчили 6-ту класу народної школи. 2. Трьохрічна столарсько-різбярська школа для хлопців, які покінчили 6-ту класу народної школи. 3. Однорічна отеларсько-реставраційна школа для хлопців і дівчат, які покінчили 4 класи середньої школи.

Українці, а не „руссі“.

Український Допом. Комітет докінчує перепис населення на Лемківщині. Цікаво відмітити, що тільки дехто казав ще записувати себе „руським“ (московіфом). Назгал усе населення повіту з'явилось українським.

Переселення з Советчини.

В справі переселення родин з Советського терену до „Генерал-Губернаторства“. Укр. Центр. Комітет в Кракові подає до загального відомства... Ця справа під цю пору не має ніяких виладів. Тому шкода писати якбудь прохання про інтервенції, бо це все безуспішне. Після покінчення урядовання останньої комісії всякі переселення з Зах. України до Німеччини, то для їх переїзду на територію Генерал-Губернаторства, необхідно представити паспортному бюро посвідку установи чи підприємства, в якому переселенець мав би працювати, з тим, щоб платня була вистачальною для його власного прожитку (родини, якщо така є), або посвідку від особи, що загарантувала повне утримання переселенця.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

(Дальше буде).

3 ДНЯ

„МИМОХОДОМ“.

Коли виннігеский „Український Голос“ у дискусії з своїми противниками далі удаватиме дурного, то люди готові перестати вірити, що це удавання. Такого ми набрали враження, прочитавши полегшу статтю „Мимоходом“ в 39 числі „У. Г.“. Із святом обуренням пише „У. Г.“: „В націоналістів провокацією називається признати, що не дістає часопису, який до вас посилають... „Український Голос“ посміє написати, що він чомусь не дістає американської „Свободи“ від половини серпня і висловив припущення, чи вона вже не заборошена. Зате з табору націоналістів підноситься відповідь: Провокація! З того виходить, що якби „Український Голос“ не діставав тої самої „Свободи“, але збрехав, що її дістає, то націоналісти хвалили його. Ось у який спосіб можна собі заслужити на похвалу і нагану націоналістів!“

ДЕШЕВЕНЬКІ ШТУЧКИ.

А щоб скріпити свій „аргумент“ проти „Свободи“, редактор „У. Г.“ притягає до нього ще й комуністів та націоналістів і каже: „Таке саме в Німеччині. Можеш здогадуватися чого хочеш, але не кажи голосно, бо до Даха тебе заберуть. Таке саме в Росії. Можеш здогадуватися чого хочеш, але голосно не кажи, бо „под стенку підеш“.“

Вкінці редактор „У. Г.“ पु-скається на ще одну дешевеньку штучку і ні сіло ні впало пише: Думає, що то лише з „Новим Свляхом“ та „Свободою“ знаходить собі „Український Голос“ якісь клопоти. Милитесь! Навіть „Газета Католічка“ спокою через нього не має“.

Ох, якийже „Український Голос“ бідний! Всі спрягаються проти нього! Не дають йому свободно висказати свого припущення.

„ПРИПУЩЕННЯ“.

Помиляється „У. Г.“, коли думає, що „Свобода“ відбирає йому право висказувати свої припущення. Він може це робити з повним спокоєм. Але ці припущення мусять бути чесні, основані на певних фактах. Вони не сміють нікого невинного кривдити, бо основна засада демократії така, що в ній дають людям право висказувати словом і письмом свої думки і свої припущення, але ці припущення мають відповідати правді. Коли ж ці „припущення“ кривдять когось невинно, то за них у демократії посилають прокурорів туди, де козам роги правлять. Так поступає справжня демократія. Вона бере в оборону тих, яких несправді люди в якийсь небудь спосіб хочуть скривдити.

Як почувався редактор „У. Г.“, колиб хтось „припустив“, що його засаджено до тюрми за крадіж, тому лише, що одного дня він не прийшов до бюро? Чи вже сама відсутність від бюро дає комусь моральне право приходити до таких кривдятих заключень?

ЗАКЛЮЧЕННЯ „У. Г.“.

А саме до того роду заключень і припущень прийшов редактор „Українського Голосу“, довідавшись, що до його редакції „Свобода“ більше не приходять. Замість провідити, чому так, та чи вона не приходить також до всіх місцевостей в Канаді, а описав запитати редакції „Свободи“, чи навіть свій власний канадський уряд, що сталося, редактор „У. Г.“ поспішно в своїй газеті з 28. серпня п. р. починає „припускати“: „Накінці з українськи-

ВАЖНЕ ДЛЯ ВСІХ СОЮЗОВЦІВ В ДІТРОЙТ, ГЕМТРЕМК, ДІРБОРН І ОКОЛИЦІ

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

УСІХ ЧЛЕНІВ І УРЯДНИКІВ ВІДДІЛІВ 20, 75, 94, 141, 146, 175, 183, 203, 292 І 444

відбудуться:

В СУБОТУ, 5. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 5, 1940)

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
4655 MARTIN AVENUE, DETROIT, MICH.

Збори зачнуться точно в 7. годині ввечір.

Просимо всіх урядників і членів вище поданих відділів прийти конче на ці збори. На зборах можуть бути присутні також і не члени, які цікавляться роботою У. Н. Союзу. Головним бесідником буде п. Д. Галич, головний секретар У. Н. Союзу. Ці організаційні збори, це останні, які ми скликаємо перед наступною конвенцією, а тому нам треба всім спільно порадитись над різними важними організаційними справами.

Зокрема запрошуємо молодь на ці збори, бо на зборах буде переданий трофей від У. Н. Союзу для спортивної дружини з Гемтрему, яка виграла безболовий чемпіонат на середній захід.

Д-р А. Т. Кібзей, головний контролёр
В. Дідик, головний радний.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З НАУКОВОЇ ПРАЦІ УКРАЇНКИ.

В „Journal of Nutrition“ появилася наукова стаття п. н. „The Biological Assay of Riboflavin“. Як співаторка статті подана українка, пані Марія Лехицька, що теж відома і зо своєї громадянської праці. Її ім'я подане разом з іменами, відомими на науковому полі. Стаття подає біологічний дослід вітаміну „В₂“, або „Ляктофліавіну“, як це називається в хемії. Ляктофліавін відіграє велику роль у житті людей і звірів. Лікарі мали великі успіхи в лікуванні специфічних недомоган у людей, а пані Лехицька робила дослід з шкурами. Коли здорове звірятко годувати поживою, що має всі вітаміни крім того одного, то воно по кількох днях гине. Ляктофліавін знаходиться в дріжджах, молоці, печинці рогагої худоби, яйцях і свіжій городовині. На нього звертають тепер щораз більшу увагу.

М.

ВСЕ ЦЕ БРЕХНЯ.

А це все брехня. Бо як було вказане на іншій місці, „Свобода“ зовсім не заборошена в Канаді і цілий час точно приходила і приходила до інших місцевостей. До Виннігесу здержали можливо почтові уряди тому, що домагались від „Свободи“ заплата вояка вояка. Про „симпатії з Німеччиною і Гітлером“ не могло тут бути й мови, бо „Свобода“ це справа обширної передискусії та виришила ще тоді, коли многим і не снилось, що ця проблема вирине колись на цілий зріст перед українською суспільністю в Америці і Канаді.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, відділ 64, відбудуться в суботу 5. жовтня, в годині 7. ввечір, в залі St. Boniface Hall, 435 Main St., Paterson, N. J. Просимо всіх на ці збори, бо будуть дуже важні справи. — Петро Федюк, предс.; Іван Бурнас, секр.; Сергій Вінарський, кас.; Стефан Сосовський, рек. секр.

МЕНВІЛ, Р. АП. — Місячні збори Тов. ім. М. Драгоманова, відділ 181, відбудуться в суботу, 5. жовтня, в годині 4. пополуночі в У. Н. Домі, на Компліт гил. Обов'язком всіх членів прийти на означений час. — Ю. Чіснук, предс.; П. Тиняк, кас.; П. Черкас, секр.

ПІЗНАЙМО ЛЮДЕЙ!

ІВАН ЧЕРНЯВА

у своїй повісті під назв:

ЛЮДИ З ЧОРНИМ ПІДНЕБІННЯМ

Змальовує дотепно й живо два роди людей нашого середовища: людей, що все своє життя посвятають незвичайній кар'єрі; і людей, що суть і красу життя вичули в молододенні змаганні, безупинний натуж і вічному русі.

Ціна 40 центів.

Замовляйте:

„Svoboda“

P. O. BOX 346

JERSEY CITY, N. J.

Микола Андрусак.

ЧОРНОМОРСЬКІ І КУБАНСЬКІ УКРАЇНЦІ

Простір Кубанщини, що в колишній царській Росії поділялася на „Кубанську область“ і „Чорноморську губернію“, займає 95.487 квадратних кілометрів. Її природні межі такі: на заході Озівське море між Ейським лиманом і Керченським проливом, на півночі — річка Єя із своїм допливом Кугу-Єя, на сході — горішня течва рік Ягорлика (доплив західного Манича) й Кубані, на півдні — хребет Кавказу на захід від гори Ельбрус та Чорне море. На північ від долішньої течви ріки Кубані Кубанщина є безлісним степом з невеликими опадами, з дуже гарячим літом та доволі холодною зимою. Південна Кубанщина обіймає підгір'я та хребет західного Кавказу й Чорноморське побережжя з великими опадами, вона тепла, має буйну середземноморську рістну на півдні. А верхи Кавказу вкриті тільки мохом, лишайниками й вічним снігом. У парі з рістною йде різноманітність звіринного світу.

Багаті мінеральні поклади і здебільша глинисті й суглинкові ґрунти є природною підставою для розвитку хліборобства й промисловості. Чорноморське побережжя, догідне для морської торгівлі, має на півдні пригодили до літньої для хорих і вилдорівців.

Вже князь Володимир Великий (979—1015), що намагався заволодіти всім північним Чорноморським та Озівським побережжям, зняв був Таманський півострів на Кубанщині. Основане ним там Тматороканське князівство проіснувало до кінця XI ст., та впало під ударами доволі численних кочовиків, головною половині, що отаборилися на Подонні і прорвали зв'язок між Тматороканією й Києвом.

Шойно запорожці, оснувавши на Таманському півострові та в Очув'ї свої постійні рибальські станиці, відновили старі українські права до Кубанщини. Але вже зовсім українською землею стала Кубанщина з кінцем XVIII ст. В 1792 р. перейшло на Тамань 13.000 чорноморського козацького війська, зорганізованого в часі російсько-турецької війни в 1787—1791 р. Антоном Головатим, Сидором Білим і Харком Чепігою із колишніх запорожців. Чорноморські козаки, подібно, як колись запорожці на Січі, мали самостійну організацію,

мали свій „кіш“, вибирали собі кошових отаманів, суддів, писарів, осавулів і інших старшин, вони зберегли теж давні запорозькі військові клейноди: булаву, перначі, хоругви, печатки, кітли (літаври). Військо складалося з кінноти, піхоти, флоти із чайок та гармат. Успереч давнім запорозьким звичаям, чорноморські козаки ввели до своєї нової організації родинне життя.

Чорноморці заселили були спершу простір між Кубанню й Єєю, але згодом, коли Росія покорилася кавказьким верховинцям, козаків поселено й на південь від ріки Кубані, на кавказькому підгір'ї. На Кубанщину переселили ще в першій половині XIX століття 62.629 козаків із Чернігівщини, Полтавщини й Харківщини, а в 1850-тих рр. — козацьке озівське військо, що повстало в 1829 р. із тих задунайських запорожців, які вернулися були на Україну. В 1860 р. всі ті козаки та т. зв. російське кавказьке лінійне військо, що було на землях Кубанщини, дістали спільну назву „козацького кубанського війська“. Козацькі оселі, що їх спершу чорноморці звали по-запорозьки „куреньми“, від 40 рр. XIX ст. дістали назву „станцій“. Крім козаків, було також на Кубанщині невеличке населення, яке почало зростати сильно від 1868 р. через наплив сюди селян із різних українських земель Наддніпрянщини.

Своєю чисельністю українці перевищували інші народності на Кубанщині. Навіть советський перепис із 17. грудня 1926 р. на 3.322.455 людей усього населення Кубанщини вказував — 1.538.538 українців, 1.432.992 москалів та 350.925 людей інших народностей. Але в теперішньому часі ми не можемо знати числа українського населення, бо московський більшовицький уряд виселив багато українських козаків зо опір у часі примусової колективізації. Дотого багато населення вигнало через руйнівничу більшовицьку господарку.

Початки українського національно-культурного життя на Кубанщині зв'язані з особою наказного отамана чорноморського козацького війська Якова Кухаренка (1799—1862). Щирий приятель Шевченка, він залишив по собі кілька творів різного змісту, що висвітлюють побут чорноморських козаків. Під кінець свого життя був він у Петербурзі й там заприятелював з передовими українськими діячами, такими, як історик Микола Костомарів, видавець „Основи“ Василь Білозерський і інші. Він спомігав українським видавцям й поширював їх серед своїх кубанських земляків.

Кухаренкову культурну працю серед кубанців продовжували його сини Олександр і Степан, Ст. Шаран, П. Барилко, письменник Василь Мовалиманський (1842—1891), та його брат Микола, брати Нордеси і інші. Шаран, Барилко й поет Василь Мовалиманський дописували до петербурзької „Основи“, що її видавав (1861—1862) Ва-

УВАГА! УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДЯНИ І ГРОМАДЯНИ УКРАЇНСЬКА МОЛОДІ! НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ УВАГА!

Заходом Окружної Управи ОДВУ в Нью Йорку й колиці

владштовується

ТРАДИЦІЙНЕ СВЯТО ГЕРОІВ

В програмі виступлять зо співами п-на Стефанія Тураш, п. П. Ордінський. Акомпанімент при яній виконає п-ні О. Ляхович. Святочну промову виголосить п. Т. Свистун, також А. Гладун.

З ЦЕЇ НАГОДИ ВІДБУДЕТЬСЯ ПАНАХИДА

в Укр. Греко-Кат. Церкві св. Юрія в Нью Йорку.

Хор „Думка“ під дірегентурою п. Ю. Кириченка.

Шановні Громадяни й Громадянки Окружної Управи ОДВУ влаштує це Традиційне Свято Героїв кожного року на це, щоб вшанувати тих борців української праги, що віддали своє життя, за кращу долю свого народу. — В програмі беруть участь хор „Думка“ та визначні українські артистичні сили. Тому просимо шановне громадянство масово прийти на це ТРАДИЦІЙНЕ СВЯТО.

малі свій „кіш“, вибирали собі кошових отаманів, суддів, писарів, осавулів і інших старшин, вони зберегли теж давні запорозькі військові клейноди: булаву, перначі, хоругви, печатки, кітли (літаври). Військо складалося з кінноти, піхоти, флоти із чайок та гармат. Успереч давнім запорозьким звичаям, чорноморські козаки ввели до своєї нової організації родинне життя.

Чорноморці заселили були спершу простір між Кубанню й Єєю, але згодом, коли Росія покорилася кавказьким верховинцям, козаків поселено й на південь від ріки Кубані, на кавказькому підгір'ї. На Кубанщину переселили ще в першій половині XIX століття 62.629 козаків із Чернігівщини, Полтавщини й Харківщини, а в 1850-тих рр. — козацьке озівське військо, що повстало в 1829 р. із тих задунайських запорожців, які вернулися були на Україну. В 1860 р. всі ті козаки та т. зв. російське кавказьке лінійне військо, що було на землях Кубанщини, дістали спільну назву „козацького кубанського війська“. Козацькі оселі, що їх спершу чорноморці звали по-запорозьки „куреньми“, від 40 рр. XIX ст. дістали назву „станцій“. Крім козаків, було також на Кубанщині невеличке населення, яке почало зростати сильно від 1868 р. через наплив сюди селян із різних українських земель Наддніпрянщини.

Але марево москалізації, що в 60 роках XIX століття придало українській національній руху Наддніпрянщини, докотилося на переломі 60 і 70 роках до Кубанщини. Навіть самі Кухаренки, Шарани й інші збайдужіли для національно-культурної праці, якою займалися тільки нечисленні, але тісні гуртки В. Мовалиманського та його єйських і катеринодарських приятелів.

Револуційна Українська Партія, основана в 1900 р. в Харкові, мала своїх прихильників на Кубанщині, і в Катеринодарі повстала навіть місцева громада Револуційної Української Партії. Зпоміж наддніпрянських діячів, що підтримували українську національну свідомість на Кубанщині в першому десятилітті XX ст. слід згадати пізнішого Головного Отамана УНР Симона Петлюру (1879—1926). В 1906 р. засновано „Просвіту“ в Катеринодарі з 15 філіями — в Майкопі, Темрюці й 13 козацьких станицях; але вже в 1907 р. їх закрито. В 1911 р. не дозволено видавати українського часопису в Катеринодарі.

Після револуції в 1917 р. українське населення Чорноморщини відразу заявлялося за приєднання до України. Але серед самих кубанських козаків верх узяли стані інтереси над національними, й через те довелося їм тяжко потім віпокутувати свою спільку з російською єдино-імперською добровольчою армією ген. Денікіна. Тільки нечисленні кубанські провідники заявлялися за злукою Ку-

банщини з Українською Державою, й тим стягнули на себе переслідування добровольчої армії винищила Кубанщину та залишила її на поталу московським більшовикам. Кубанська армія була заслаба, щоб могла ставити опір більшовикам. З кінцем квітня 1920 р. значна її частина мусіла здатися, решта відіхала на Крим, а звідтіля, разом із армією ген. Врангеля, на еміграцію.

Кубанське населення в краю не погоджувалося добровільно на колективізацію, тимто більшовики масово, цілим станицями вивозили його на північно-московські землі. Багато населення вимерло з голоду.

Адміністраційно Кубанщина є тепер складовою частиною „автономного“ (в советському розумінні) Північно-Кавказького Краю, що входить у склад Р. С. Ф. С. Р. себто Москвитини. Та про якість справжнє самоврядування місцевого населення нема мови. В останньому часі більшовицький уряд відновив козацтво, але яка кількість українців у цьому „червоному кубанському козацтві“, годі збагнути. Таксамо не можна мати докладних даних про кількість українського населення в цій прастарій українській землі.

Під Огдем, сином Джінгіс-хана, татари підбили Мадярщину, Польщу, Шлезьк і Моравію в початках 13 століття.

Аляска має приблизно п'ять миль повітряної дороги на кожному милі гостинця або залізної дороги.

У часах Цезаря шовк продавався за його вагу в золоті.

ІВАН ЗУБЕНКО

ГАЛИНА

Повість із часів визвольної боротьби.

Галинка виходить заміж за офіцера української армії з Великої України. Там вона попадає в вир боротьби між українцями й червоными москалями. Ліха доля зводять її в її чоловіка з галичаном, що служив у більшовиків. Він дивно любив свою одностельчанку й досі її забути не може. Що сталося, як ця жінка попала йому в руки а він має владу і в засобах не перебриває?

ЦІНА 45 ЦЕНТІВ.

Замовляйте:

„SVOBODA“

81-83 GRAND STREET,

P. O. BOX 346,

JERSEY CITY, N. J.

МАЛІ АНГЛІЙСЬКІ ВТІКАЧІ. — Двох дітей, що приїхали недавно в групі 118 британських дітей до Америки. Вони держать великі пальці дотори на знак, що все гаразд.

GREATEST BARGAIN TICKET OF THE

WORLD'S FAIR

ON

Newspaper Day

SUN. OCT. 6, ONLY

PRESENT THIS COUPON AND 50c AT ANY WORLD'S FAIR ENTRANCE GATE ON OCTOBER 6 FOR ADMISSION TICKET TO THE FAIR AND FIVE AMUSEMENTS (Good up to 4 P.M.)

THIS COUPON MAKES POSSIBLE YOUR PROCURING \$1.50 VALUE FOR 50c

ПРОБЛЕМИ РЕЕСТРАЦІ
ЧУЖИНЦІВ

Загальна Рада видала ціну брошуру в котрій обговорено всі проблеми реєстрації.

Всі ті не-громадяне, котрих заскочили многи неясні питання, які виринули з закону про реєстрацію чужинців, можуть знайти чимало відповідей у брошурі на 64 сторінок друку під заголовком: „Реєстрація Чужинців — інформаційний підручник для чужинців до їх дорадників”, котру видано заходами і коштом Загальної Ради для Американської Єдності.

В тій брошурі подано інформації про те, які властиво відповіді мусить подавати кожний чужинець під час реєстрації. Досить широко обговорено питання про можливі наслідки з відповідей, як наприклад з питань, що відносяться до заняття чужинця. Його загальної діяльності і членства, а також кримінальних рекордів, якщо такі були. Там зазначено теж, що деякі суди послідніми роками вважають Комуністичну Партію за одну організацію, належність до котрої становить достаточну причину до депортації. Також підкреснено, що чужинці обов'язані згадувати про свою діяльність та членство тільки за останні п'ять років до реєстрації.

Для чужинців, котрі нелегально перебувають у Злучених Державах, є присвячений довгий розділ для отвертої дискусії про ті наслідки, які можуть прийти з реєстрації, або через занедбання зареєструватися. Там говориться про те, що хто є лояльний і живе по приписам законів від часу свого приїзду, той може за легалізуватися коли вийде до будь-якого найближчого краю і звідтам поверне до Злучених Держав легально. Вказано теж, що наслідком теперішньої

Farnsworth
GIVES YOU THE
CAPENART-FARNSWORTH RECORD CHANGER

Plays
14 RECORDS AUTOMATICALLY

ENJOY SYMPHONIC MOMENTS! Listen to an hour's continuous entertainment—without re-loading. Fewest moving parts, yet it offers the most positive record release. Light-weight tone arm means your records can be played longer and more often. The spindle will not wear holes, tear labels, break or chip records. The Capenart-Farnsworth Record Changer is a feature of all the new 1941 Farnsworth Radio-Phonograph Combinations.

Model BK-38
8 Tube Farnsworth
Combination Only

129.95

OTHER FARNSWORTH HIT FEATURES:

- ★ Tone Control
- ★ Ampli-filer
- ★ Bit-in-Tenna
- ★ Slide-Rule Dial
- ★ Overseas Tested
- ★ Symphonic Speaker
- ★ Television Bridge
- ★ Tip-Top Tuning

Come In AND LET US PUT IT
THROUGH ITS PACES FOR YOU!

SURMA
325 East 14th Street
(bet. 1st & 2nd Ave.)
Tel.: GRamercy 7-0739
New York, N. Y.

P.S. Хто купить у нас Farnsworth комбінацію цього місяця, для того заграємо на Радіо „Коломийку“ з його села зі стації W.B.N.X., 1350 кс. в суботу, в годині 4. пополудні.

війни, імміграція з Європи майже здержана і тому саме імміграційні квоти з різних країн не виповнені. Брошура також вияснює справу, що головний прокуратор дстав припорушення не видавати присудів на депортацію таких чужинців, від котрих економічно залежать їх подруги, родичі або малолітні діти.

Окремий розділ обговорює питання, хто вважається за чужинця, а хто за громадянина, що повинно вияснити сумніви тих людей, котрі непевні того, чи вони є громадяни, чи ні. Інший знова розділ обго-

ворює справу, де чужинці можуть дістати совісні й точні інформації та поради, а також моральну поміч. Брошура остерігає чужинців вияснюючи, що: „на жаль часто подибуємо чимало таких одиниць, котрі зробують ужити реєстрації чужинців на обман і визиск чужинецького населення. Чужинець не мусить нічого нікому платити за те, щоби дістати потрібні інформації чи моральну поміч. Навпаки, чужинець повинен відноситись з недовірям та підозрінням проти кожного, хто намагається дати йому якусь поміч за гро-

ші”. Зміст закону реєстрації чужинців, інформації відносно імміграційних квот і поради як стати американським громадянином, це інші розділи брошури.

Згадані брошури продаються по п'ятнадцять центів від штуки. Замовлення враз з повною належністю треба слати на таку адресу: Common Council for American Unity, 222 Fourth Avenue, New York City.

ВІДРОДЖЕННЯ ХРИСТІАНСТВА
В СОВЕТАХ

З Європи приїхала в Америку Людмила Николаевна Рокитська, недавня членка російського балету Монте Карльо. Вона переїхала Європу з балетом в роках 1936—1940, тепер покинула цю професію й стала виголошувати перед релігійними організаціями в Америці лекції про відродження християнства в Росії. Вона каже, що тепер християнство в Росії набрало іншого значіння, ніж це, що було за часів царату. Тепер воно окружене авреолом мучеництва, і показує незвичайну силу, якої навіть воююче большевицьке безбожництво не може знищити.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ПРИГЛАДКА НОВОБРАНЦІМ

НЬО ЙОРК. — Бюро головного поборового директора в Нью Йорку, полковника Мек Дермота, повідомляє всіх людей в поборовім віці, себто всіх чоловіків, котрі вже перейшли 21 рік життя, але ще не досягнули повного 36 року життя, щоб голосились 16 жовтня ц. р. в тій дільниці, де вони живуть, у найближчій публичній школі, між годинною 7 рано і 9 вечором. Голоситись мають громадяни і не-громадяни. Ті не-громадяни, що вже зголосились до реєстраційних бюр на основі закону обов'язуючого не-громадян, мають зголоситись ще раз до військових реєстраційних бюр.

ДЕРЖАВИ ОСІ МАЮТЬ
20,000,000 АРМІ

ВАШИНГТОН. — На суші, морі й повітрі Німеччина, Італія й Японія мають разом армію з 20,000,000 вояків. Це є найсильніша комбінація потуг в історії людства. Літаків мають ці держави, як твердять знавці, 35,000, а містоти у воєнних кораблях 2,000,000 тон. На поодинокі роди війська осі ці сили розложіні так: 6,000,000 сухопутного війська в Німеччині, 7,500,000 в Італії, 6,500,000 в Японії.

Повітряні сили у Німеччині 25,000 літаків, в Італії 6,000 в Японії 4,000.

Флота: у Німеччині 400,000 тон містоти, в Італії 550,000, в Японії 1,100,000.

ЖИТТЯ В „КОМУНІСТИЧНОМУ
РАЮ“

Винніпегський часопис „Фрі Прес“ містить між своїми передовими коротку статтю п. н. „Життєві обставини в раю“. У статті говориться, що один раз на тім самім місці була поміщена стаття англійського вченого д-ра Гогбена, що назвав був советську оРСію нічим іншим як „одним просторим міським смітником“, де викидається всякі непотрібні речі. Цю свою гадку опер він на своїх досвіді, коли, не мучачи через війну вертати впрод до зо Скандинавії до Англії, змушений був вертати окруженою дорогою через большевицьку Росію. Д-р Гогбен висказав водночас здивування, чи міг би знайтихтось, що мав би іншу гадку про большевицьку Росію, якщо б мав нагоду її відвідати.

Цю оцінку комуністично-московського раю потверджує також досвід, який пережив Дж. Е. Р. Гедіє, донедавна кореспондент часопису „Ди Нью Йорк Таймс“ в Москві.

ЧЕСЬКА ВАЛЮТА

БЕРЛІН. — Знесено валютні обмеження між Райхом і Протекторатом Чехії й Моравії. Валютні виміни будуть відбуватись на такій підставі: 10 чеських корон за одну німецьку марку.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 27. вересня 1940. р. померла по короткий а тижді недугі у шпиталі в Бавна Бруа, Н. Дж., членця Бр. св. О. Николая, відд. 344. Укр. Нар. Союзу.

ЕВА СИПА
Походила зо села Попорівці, пов. Перемишляни.
До Союзу вступила 24. листопаду 1927. року.
Покійна залишила в смутку 2 сини: Михайла і Фіринька.
Нехай земля Вашингтона буде їм пером!
Григорій Геба, секр.

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОШУКУЮ старшого чоловіка до роботи на малій фармі. Платня \$10.00, room & board. Писати: MRS. B. Lopoushnik, Cricketown Rd., Stony Point, N. Y. c/o Mr. Young.

ЩЕ ОДНА ФРАНЦУЗЬКА ГАЗЕТА
ПЕРЕНЕСИТЬСЯ ДО
ПАРИЖА

ВІШІ. — Щоденник „Пті Парізієн“ оголошує, що воєнна окупаційна влада дала їй дозвіл перенести своє видавництво назад до Парижа від 7 жовтня 6. р. Першою газетою, що перенеслася з вільної в окуповану територію Франції є „Ль Евр“, яка почала виходити наново в Парижі від 20 вересня. „Ль Евр“ була перед війною большевицькою газетою, а після упадку Франції вона станула по стороні нацистів.

Як головну причину перенесення газет з незалежної до окупованої Франції подають, що у вільній Франції газети не мають оголошень і виходять в обемі лише одні картки. „Ль Евр“ після переносу до Парижа друкується на 4 сторінках, а з них одна заповнена оголошеннями.

ГАННА РОМАНЧИЧ
В ТОРОНТО.

Місцевий „Телеграм“ подав ширшу новинку про, побут й активність канадійської українки, панни Ганни Романчич в Торонто. Як пишеться в цій новинці, панна Романчич добровільно подорожує по Канаді, щоби заохотити українців всеціло віддатися воєнним зусиллям Бритійської Імперії. Це й було темою її відчиту.

Як відомо, панна Романчич уроджена в Манітобі і працювала довгий час як лекторка в албертійським департаменті рільництва. Була вона першою секретаркою Союзу Українок Канади. В 1934 і 1935 панна Романчич подорожувала по Європі. На підставі своїх спостережень вона оповіла присутнім на її відчиті, які негативні наслідки моголаб принести побіда Гітлера над Бритійською Імперією.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ
І ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

SAMUEL P. KAWAI
Український
ПОГРЕБНИК
Цілий похорон
навіть за \$150
433 State St.,
PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4444

МИРОН ЛІТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна.
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch Office (Філія):
969 SOUTH BROAD ST.,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні як
нижній як \$150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО-ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ
НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ
Історичне оповідання
про цілий містечко в купі
печальних історій, коли
історична Польща правила
Україною, а турки правили на
Балканах, на всі на грабиди.
ЦІНА 75 ЦЕНТІВ.
"СВОБОДА"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 344
JERSEY CITY, N. J.

ВИЙШОВ З ВПРАВИ. — Бейб Рут, колишній герой бейболу, виступив оноді перед 2,500 школярами в Спортивій Академії на Світовій Виставі в Нью Йорку. 12-літній Стивен Формен був немало здивований, коли м'яч попав до нього, бо „король“ бейболу не поцілів м'яча палкою.

ТАРЗАН, ч. 119. Затрачений без сліду.

LEAVING ORDERS FOR HANDLING
TARZAN, HAWQUO DISAPPEARED
MYSTERIOUSLY INTO THE FOREST.

MEANWHILE, KEYDO, SEEKING AID FOR TARZAN,
MET A PARTY OF HIS FATHER'S WARRIORS.

THEIR SEARCH REVEALED
NO TRACE OF THE BIG BWANA,
AND THE WEARY WARRIORS
STARTED HOME.

BUT KEYDO SLIPPED AWAY. THOUGH THE FEAR-
SOME JUNGLE NIGHT WAS APPROACHING, HE
WAS DETERMINED TO FIND TARZAN.

Видавши розказ, як по-
стupati з Тарзаном, Говко щез
таємно в лісі.

Тимчасом Кейдо, шукаючи
помочі для Тарзана, потрапив
на ватагу воївників свого
батька.

Їх розшуки не виказали ні-
якого сліду великого Бвана.
Тому помучені воївники пу-
стилися домі.

Але Кейдо висмикнувся.
Хоч наближалася ніч у джун-
глях зо своїми страхіттями,
він був рішений відшукати
Тарзана.